

for os, vi læse ikke dette Partis Blade, men for Regjeringen, som er afhængig af disse Venner, er det ikke behageligt at faae af den grove Konfekt. Det er i Virkeligheden en blander Regjeringsform, vi have. Den er ikke absolutistisk — man har kaldt den for Minister-Absolutisme, men det er ikke rigtigt — vi have en Regjeringsform, hvor hele Magten for Diebliffet er samlet i Ministeriets og en Klubs Hænder. Denne Klub og Ministeriet staa i Betydning og staa paa adskillige Omraader noget Galt og paa andre Omraader Ting, som tilfredsstille den lille Partiafdeling, som de ere nødte til at tage Hensyn til. Men det er nødvendigt, at Slikt maa skabe almindelig Misfornøielse. Det Resultat kunde man forudsæ. Jeg for mit Vedkommende har aldrig tvivlet om, at det vilde blive Resultatet af den Maade, hvorpaa Regjeringen er traadt op, og det undrer mig, at Regjeringen ikke selv har haat aabent Die derfor. Resultatet er, at der over hele Landet fældes fordømmende Domme over Ministeriets Politik og er almindelig Misfornøielse med Tilstanden og Misfornøielse baade med det, der gjøres, og det, der ikke gjøres, og at der blandt Venner og Fjender mere og mere breder sig den Mening, at Regjeringen ikke kan løse den Opgave, som ligger for, ganske simpelt, fordi det ikke er en fri Regjering, men en, der er afhængig af en Gruppe, en Klasse, der ganske naturligt har andre Formaal end dem, der maa være Landets Formaal.

Men samtidig med, at der ikke er skabt Noget, er der ganske vist ødelagt Noget. Regjeringen har bestræbt sig for at udvikle den juridiske Videnskab her i Landet hos Folk, og den har skaffet sig Domstolenes Godkjendelse af adskillige af de Handlinger, den har udført. Men hvad har Resultatet været deraf? Resultatet har naturligvis ikke været, at man er bleven overbevist om de juridiske Argumenters Godhed, eller at man har sagt: Nu have Domstolene talt, sølgelig er denne Sag afgjort. Resultatet er ganske naturlig blevet det, at man har sagt: vi have altid troet, at Juristerne vare slette Mennesker, men ikke saa slette. Og aldrig have vi haft stor ubetinget Tillid til Domstolene, men nu have vi slet ingen. Det vil sige: Tilliden og Agtelsen for Dommerstanden og overhovedet for dem, der give sig af med Retsfortolkning og Retshaandhævelse her i Landet, er tvækket i en overordentlig betænkelig Grad. Det undrer mig, at Regjeringens Parti ikke for længe siden har set, hvad det vilde blive til. Naar man fra 1848 til 1885 har haft ikke blot en Forsatning, men en Forsaaelse af denne Forsatning, der gennem Videnskab,

Praxis, gennem Alt, hvad der havde Autoritet her i Landet, fra alle Sider er slaaet fast som den ene rigtige, retfærdige og redelige — naa r dette er er gjort med saa stærke Midler, som slet hele Tiden fra 1848—85 og ganske særlig i Tiden fra 1848—64 gennem Folk, som nøde almindelig og virkelig berettiget Anseelse paa det politiske Omraade, Folk, som selv havde deltaget i Forsatningens Udarbejdelse og altsaa havde særlig Forsaaelse af den Tanke og den Betragtning, der laa til Grund for den — naa r det fra den Side med saa stærke Midler, ofte for stærke Midler, saaledes at Modstandere eller de, der havde en anden Opfattelse, betragtedes næsten som Landsforrædere, er gjort gjældende, at det var det eneste Fornuftige og eneste Retfærdige, det Eneste, der paa nogen Maade kunde forsvares — naa r Regjeringens egne Medlemmer alle uden Undtagelse have hyllet de Ansuelser (og det er der ikke Tvivl om, thi Regjeringens Medlemmer have jo været i Administrationen i den Tid, og have ikke nogenstunde udtalt sig imod, at det var en rigtig Opfattelse, man havde i gamle Dage, og adskillige af Regjeringens Medlemmer have deltaget i Forsatningsforandringen i 1866 og givet tilkjende, hvilken Mening der skulde være raadende; og enkelte af Regjeringens Medlemmer have taget Examen, men de vilde aldrig være komne Examen igjennem, hvis de havde udtalt saadanne Meninger som dem, de nu have, de vilde da være faldne igjennem med Glands) — naa r Alt dette forholder sig saa, da danner der sig en Retsbevidsthed i Folket, og den kan man ikke lave om, fordi man i Løbet af saa Nar etablerer en ny Doktrin eller fælder nye Domme, der kaste den gamle Praxis overende. Folk sige da det, de nu sige om Regjeringens Fortolkninger, Domme og Processer: Hvor gider Regjeringen gjøre det? Det forstaa de ikke. Det er Lovtrækkeri. Det er Resultatet. Resultatet er, at Befolkningen, ikke blot den menige Mand, nei, særlig alle dannede Mennesker, faar Følelsen af, at vi staa lige overfor Domstole, som ikke pleie Retsfærdigheden, staa lige overfor Jurister, der ere Lovtrækkere. Det er demoraliserende, og det kan ikke være Andet end demoraliserende, det undergraver ikke blot Tilliden til Autoriteterne — og særlig har det jo været denne Regjeringens Opgave at hævde Autoritetens Betydning — men det undergraver Retsbevidstheden i Landet, undergraver Troen paa, at den Forsatning, vi have, overhovedet er Andet end Mundsveir, undergraver Troen paa, at den kan bruges for Fremtiden; og derigjennem undergraves, ødelægges, undermineres selve de forfatningsmæssige Institutioner, ikke blot